

**Gabriela Goławska-Witkowska,
Ewa Mazurek-Krasodomska
Anna Rzeczycka**

Decyzje przedsiębiorstwa na rynku finansowym

Gdańsk 2019

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Janusz T. Cieśliński

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Michał Szydłowski

RECENZENCI

Maria Jastrzębska

Jan P. Komorowski

REDAKCJA JĘZYKOWA

Agnieszka Frankiewicz

SKŁAD I PROJEKT OKŁADKI

Wioleta Lipska-Kamińska

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem
<http://pg.edu.pl/wydawnictwo/katalog>
zamówienia prosimy kierować na adres wydaw@pg.edu.pl

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakikolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej
Gdańsk 2019

ISBN 978-83-7348-768-0

Spis treści

Wstęp	5
1. Przedsiębiorstwo jako podmiot gospodarczy	7
1.1. Pojęcie przedsiębiorstwa i zasady jego funkcjonowania	7
1.2. Cele finansowe przedsiębiorstwa i ich determinanty	18
1.3. Obszary decyzji finansowych	25
1.4. Fazy cyklu życia przedsiębiorstwa a jego potrzeby finansowe	27
2. Ryzyko i niepewność w działalności przedsiębiorstwa	34
2.1. Pojęcie niepewności i ryzyka	34
2.2. Rodzaje ryzyka w działalności przedsiębiorstwa	38
2.3. Przykładowe identyfikatory ryzyka w działalności przedsiębiorstw w Polsce	41
2.4. Ograniczanie ryzyka w działalności przedsiębiorstwa	45
3. Rynek finansowy jako miejsce podejmowania decyzji finansowych przez przedsiębiorstwo	49
3.1. Istota rynku finansowego	49
3.2. Funkcje rynku finansowego w realizacji potrzeb przedsiębiorstwa	56
3.3. Struktura rynku finansowego	63
3.4. Klasyfikacja instrumentów rynku finansowego	69
4. Instrumenty finansowe w bilansach polskich przedsiębiorstw	76
4.1. Bilans przedsiębiorstwa jako źródło informacji o wykorzystaniu instrumentów finansowych	76
4.2. Instrumenty finansowe w aktywach i pasywach polskich przedsiębiorstw ...	81
4.3. Instrumenty pochodne w aktywach i pasywach polskich przedsiębiorstw ...	91

4.4. Liczba zatrudnionych jako determinanta wykorzystania instrumentów finansowych	96
4.5. Sektor aktywności gospodarczej a wykorzystanie instrumentów finansowych przez przedsiębiorstwo	105
Podsumowanie	116
Bibliografia	117

Wstęp

Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym realizowanie zamierzeń rozwojowych oraz bieżących, wiąże się z ryzykiem niezrealizowania wytyczonego celu. Oznacza to, że firma działa w warunkach ryzyka, a niekiedy niepewności. Główne ryzyka dotyczą utrudnień w pozyskaniu niezbędnych środków finansowych, wahań kursów walut, zmian stóp procentowych itp. Przedsiębiorstwo musi więc znaleźć miejsce, w którym firma pozyska niezbędne kapitały – własne i obce – oraz ograniczy generowane ryzyko. Może to zrobić na rynku finansowym, na określonych jego segmentach, w zależności od potrzeb.

Niniejsza publikacja została poświęcona problematyce decyzji przedsiębiorstwa związanych z realizacją wytyczonych celów w kontekście pozyskiwania źródeł finansowania oraz minimalizowania ryzyka. Główne założenia pracy obejmują wskazanie zasad podejmowania przez przedsiębiorstwo decyzji na rynku finansowym oraz określenie miejsca instrumentów tego rynku w bilansach polskich przedsiębiorstw.

Monografia składa się z czterech powiązanych ze sobą rozdziałów oraz podsumowania.

W rozdziale pierwszym określono pojęcie przedsiębiorstwa, wykorzystując ujęcie systemowe oraz modelowe. Wskazano jego atrybuty i cele, ze szczególnym uwzględnieniem czynników zapewniających realizację wskazanych celów. Dokonano również przeglądu decyzji podejmowanych w przedsiębiorstwie, z podziałem na te, które wynikają z relacji przedsiębiorstwo–otoczenie oraz z funkcjonowania samego przedsiębiorstwa. W rozdziale zawarto również ilościową charakterystykę przedsiębiorstw w polskiej gospodarce, wskazując na ich liczbę i rodzaje. Uwzględniono także problem ich upadłości.

W rozdziale drugim omówiono zagadnienia dotyczące działania firm w warunkach niepewności i ryzyka, nawiązując do teorii podejmowania decyzji oraz teorii zarządzania ryzykiem. Określono podstawowe identyfikatory występowania ryzyka oraz wskazano na konieczność jego ograniczania w zarządzaniu przedsiębiorstwem.

W rozdziale trzecim określono istotę funkcjonowania rynku finansowego. Scharakteryzowano funkcje tego rynku, wskazując na jego ogromne znaczenie w gospodarce. Dokonano jego klasyfikacji oraz określono instrumenty występujące w wyodrębnionych segmentach badanego rynku. Przedstawiono go jako miejsce podejmowania decyzji finansowych, pozwalających na pozyskanie kapitału (własnego i obcego), ulokowanie nadwyżek finansowych oraz ograniczanie ryzyka.

Rozdział czwarty dotyczy wykorzystania instrumentów finansowych przez polskie przedsiębiorstwa. Przybliżono tu zagadnienie ewidencji księgowej instrumentów finansowych oraz dokonano analizy ich funkcjonowania z wykorzystaniem danych bilansowych.

Publikacja przeznaczona jest dla studentów kierunków ekonomicznych, w szczególności studiujących zarządzanie finansami przedsiębiorstwa i pragnących poszerzyć wiedzę dotyczącą decyzji podejmowanych przez firmy na rynku finansowym.